

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น
Academic Administration of The Phrapariyattidhamma Schools,
General Education Division In The Khon Kaen Municipal Area

อิสริยา พยัคฆวรรณ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูประจำและครูพิเศษ โรงเรียนพระปริยัติธรรม จำนวนทั้งหมด 5 โรงเรียน ประชากรทั้งหมด 109 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประเมินค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แนวทางและข้อเสนอแนะ วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ และใช้วิธีการเชิงพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

๑. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น โดยภาพรวมมีความเห็นในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ส่วนมากมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ซึ่งได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการประกันคุณภาพภายใน ด้านการประสานงานการพัฒนาด้านวิชาการ

๒. แนวทางและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระและหน่วยการเรียนรู้ กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผลให้มีความชัดเจน ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดหาสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเรียนการสอน ให้การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา จัดการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาตามมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับการอบรมทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้ได้มาตรฐานและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การบริหาร, งานวิชาการ, โรงเรียนพระปริยัติธรรม

Abstract

The objectives of this thesis were 1) to study academic administration of the administrators and teachers of Phrapariyattidhamma Schools, general education division in khon kaen municipal area, 2) to study the method and further suggestions to the academic administration of the administrators and teachers of Phrapariyattidhamma Schools, general education division in the Khon kaen municipal area. The population in this study was totally 109 persons i.e. administrators, assistant administrators, permanent teachers, and visiting teachers in 5 schools. The research instruments applied in this study were questionnaire in 5 scales. The statistics applied in this was Frequency, Means, and Standard Deviation (S.D.). The method and suggestions were analyzed with Frequency and the content analyzed method.

The result of the study found that :

1) The academic administration of the administrators and teachers at Phrapariyattidhamma Schools, general education division in the Khon Kaen municipal area, generally resulted in the middle level ; while examining in each aspect mostly resulted in middle level namely, the development of the curriculum, learning activities, educational assessment and grade transfer, research and learning development, teaching material, technology, educational counseling, internal quality assurance system, and co-operative management in academic development ;

2) The method and further suggestions about the academic administration made by the administrators and teachers at the Phrapariyattidhamma Schools, general education division in the Khon Kaen municipal area, showed the detail that there should organize the training regarding curriculum development, teaching plans, effective principles and rules in educational assessment, supporting the teachers to do research, the

formed target of the educational institution according to the proper standard and quality assurance system, The given opportunities for all students to be trained continuously in the academic aspects which caused great benefits of developing the Phrapariyattidhamma Schools, general education division and making this ecclesiastical institution more educational standard and efficiency.

Key words : Administration, Academic, Phrapariyattidhamma Schools

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข และการศึกษาสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทุกด้านของประเทศ โดยมีสถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา เห็นได้จากการที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 พ.ศ. 2553 และประกาศมหาเถรสมาคม ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2553 กำหนดให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ถึง 3 รูปแบบ ซึ่งได้แก่ 1. การศึกษาในระบบโรงเรียน 2. การศึกษานอกระบบโรงเรียน 3. การศึกษาตามอัธยาศัย โดยการมุ่งเน้นภารกิจหลักในการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีความรู้คู่คุณธรรม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงเป็นเรื่องจำเป็นเพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาสอดคล้องกับภารกิจหลักตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติด้วยการพัฒนาทั้งระบบ ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพของปัจจัยการผลิต การพัฒนาคุณภาพของกระบวนการบริหารจัดการ และการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน นอกจากนี้ ยังกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องมีการประกันคุณภาพภายในอยู่ในกระบวนการบริหารจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา (กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากลุ่มที่ 10, 2554)

การจัดการศึกษาให้คนในชาติจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่รัฐต้องส่งเสริมเพื่อเพิ่มศักยภาพทางการศึกษาของคนไทย และให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ภายใต้สภาพสังคมที่ดั่งาม มีวิถีชีวิตที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ต้องจัดการศึกษาให้ทั่วถึงครอบคลุมได้ ทุกหมู่เหล่ารวมทั้งพระภิกษุ สามเณรด้วย ซึ่งการจัดการศึกษาในปัจจุบันทั้งทางโลกและทางธรรมได้มีความพยายามที่จะจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับพระภิกษุสามเณรด้วย การบริหารงานการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมนั้นก็ต้องยึดหลักโครงสร้างทางวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการด้วย โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเกี่ยวกับองค์กรทางการศึกษาอยู่มากเช่นด้านการบริหารจัดการด้านหลักสูตรการสอน แต่สิ่งที่สถานศึกษาทั้งหลายต้องรีบพัฒนาให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา คือ งานด้านวิชาการของโรงเรียนเพราะงานวิชาการเป็นงานที่ทำให้

โรงเรียนสามารถพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ทางโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจึงสมควรที่จะรีบเร่งพัฒนางานด้านวิชาการ เพื่อให้มีคุณภาพตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดไว้ด้วย เพราะสังคมโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ความเปลี่ยนแปลงของประเทศและพระราโชบายในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการจะปฏิรูปการศึกษาของประเทศ ให้ทันสมัยทัดเทียมกับชาติตะวันตก มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของสงฆ์ มีการแยกการศึกษาของพระภิกษุสามเณรและนักเรียนแยกออกจากกัน การศึกษาเริ่มมีระบบระเบียบแบบแผน มีการจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูเพื่อผลิตครูทำหน้าที่สอนหนังสือโดยเฉพาะ บทบาทของคณะสงฆ์ในฐานะเป็นครูจึงลดลง ต่อมาคณะสงฆ์ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศให้จัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษานั้น เป็นการศึกษารูปแบบหนึ่งของการศึกษาคณะสงฆ์ เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ โดยให้เรียนทั้งวิชาธรรมและวิชาสามัญศึกษาควบคู่กันไป จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2514 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้การศึกษาแก่ภิกษุสามเณรโรงเรียนดังกล่าว อันเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายศาสนจักรและฝ่ายบ้านเมืองกล่าวคือทางฝ่ายศาสนจักรก็จะได้นักบวชที่ดี มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ ดำรงอยู่ในสมณธรรมสมควรแก่ภาวะ สามารถดำรงสืบต่อพระพุทธศาสนาให้เจริญสถาพรต่อไป และถ้าหากพระภิกษุสามเณรเหล่านี้ลาสิกขาบทไปแล้วก็สามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันศึกษาของรัฐได้หรือเข้ารับราชการสร้างประโยชน์ให้ก้าวหน้าแก่ตนเองและบ้านเมืองสืบต่อไปด้วยเช่นกัน (กรมการศาสนา, 2535)

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานั้นเป็นการศึกษารูปแบบหนึ่งของการศึกษาคณะสงฆ์ เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของคณะสงฆ์ ซึ่งได้มีผู้แทนราษฎรยื่นเรื่องราวขอให้กระทรวงศึกษาธิการเปิดการสอบสมทบในชั้นตัวประโยคให้แก่พระภิกษุสามเณร กรมการศาสนารวมกับกรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาถึงความเห็นร่วมกันว่าควรจะต้องตั้งโรงเรียนขึ้นประเภทหนึ่ง เพื่อศึกษาควบคู่กันไป โดยไม่มีการสอบสมทบแต่ให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการสอบเองและโดยพระปรารภของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก (จวน อุฏฐายีมหาเถระ) ว่า “การศึกษาทางโลกเจริญก้าวหน้ามากขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงของโลก การศึกษา

พระปริยัติธรรม ก็จำเป็นต้องอนุวัตไปตามความเปลี่ยนแปลงของโลกบ้าง จึงเห็นสมควรที่จะมีหลักสูตรในการเรียนพระปริยัติธรรมเพิ่มขึ้นอีกแผนกหนึ่ง คือ หลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ศึกษาได้มีโอกาสบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ได้ทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป” ในที่สุดกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาขึ้น เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ.2414 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ.2535 (ที่ใช้ในปัจจุบัน) โดยมีวัตถุประสงค์ที่ให้การศึกษาร้อยละ 100 ในโรงเรียนดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายศาสนจักรและฝ่ายบ้านเมือง กล่าวคือ ทางฝ่ายศาสนจักรก็จะได้ศาสนทายาทที่ดีมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติชอบดำรงอยู่ในสมณธรรมสมควรแก่ภาวะ สามารถดำรงและสืบต่อพระพุทธศาสนาให้เจริญสถาพรต่อไป และถ้าหากพระภิกษุสามเณรเหล่านี้ลาสิกขาบทไปแล้วก็สามารถเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาของรัฐได้ หรือเข้ารับราชการสร้างประโยชน์ให้ก้าวหน้าให้แก่ตนเองและบ้านเมืองสืบต่อไปด้วยเช่นกันโดยในระยะเริ่มแรกมีเจ้าอาวาส 51 แห่ง รายงานเสนอจัดตั้งต่อกรมศาสนา ปัจจุบันการศึกษาประเภทนี้ได้เจริญก้าวหน้าขึ้นมาโดยลำดับมีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากระจายอยู่ตามจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศซึ่งปีการศึกษา 2545 มีโรงเรียนทั้งสิ้น 406 โรงเรียนมีนักเรียนจำนวน 71,892 รูป (กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2546)

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 เป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่เกิดขึ้นจากการแยกกลุ่มจากสำนักงานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 9 ประกอบด้วย 6 จังหวัด คือ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดหนองคาย จังหวัดเลย จังหวัดสกลนคร จังหวัดขอนแก่น โดยมีพระสุนทรธรรมธาดา ผู้จัดการโรงเรียนสาธิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นประธานกลุ่มที่ 9 พระสุนทรปริยัติเมธี ผู้จัดการโรงเรียนวัดศรีสระแก้ววิทยา พระครูศรีอุดรคณารักษ์ ผู้จัดการโรงเรียนวัดสว่างสามัคคี พระครูสุตสารานุกิจ อาจารย์โรงเรียนจันทวิทยาคม พระครูสิริธรรมนิเทศ์ ผู้จัดการโรงเรียนประภัสสร วัดศรีนวล เป็นรองประธานกลุ่ม และมีพระครูสุภกิจโกศล เป็นเลขานุการกลุ่ม ซึ่งปัจจุบัน สำนักงานกลุ่ม (โรงเรียนปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7, 2556) ตั้งอยู่เลขที่ 441 วัดศรีนวล ถนนหลังเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ดูแลรับผิดชอบปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา 3 จังหวัด คือ จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 6 โรงเรียน จังหวัดเลย จำนวน 15 โรงเรียน และจังหวัดขอนแก่น จำนวน 47 โรงเรียน และมีโรงเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ใน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนประภัสสรวริทยา โรงเรียนจันทวิทยาคม โรงเรียนวิเวกธรรมประสิทธิ์วิทยา โรงเรียนวัดหนองแขวงวิทยาและโรงเรียนตราชูพิทยาคม

ในการบริหารงานโรงเรียนนั้น การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญที่สุด เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียน โดยเฉพาะกิจกรรมการเรียนการสอน การสอนการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดหมายหลักของโรงเรียนและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จในการจัดการศึกษาของโรงเรียน คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนอยู่ที่งานวิชาการส่วนงานอื่นๆ เป็นงานสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากโรงเรียนทั่วไปการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานี้จะต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เนื่องจากมีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนได้รับความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรมในขณะที่มีทรัพยากรจำกัด เช่น ผู้เรียน บุคลากร ผู้สอน อาคาร สถานที่ งบประมาณ อุปกรณ์การเรียนการสอน และเวลาเรียน (ปัญญา ภูภักดี, 2545)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ในฐานะเป็นครูสอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามาเป็นเวลาหลายปี ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ว่าได้มีการปฏิบัติงานมีปัญหาอุปสรรคและความต้องการอย่างไรบ้าง เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นข้อมูลในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนา ให้การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ให้มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น

ขอบเขตการวิจัย

1. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ในงานวิชาการ 10 (ด้านโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7, 2556) โดยยึดตามหลักการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 7 ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการประกันคุณภาพภายใน ด้านการประสานงานการพัฒนาด้านวิชาการ

2. **ขอบเขตด้านพื้นที่** การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ศึกษาที่โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ใน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนประภัสสรวิทยา โรงเรียนจันทวิทยาคม โรงเรียนวิเวกธรรมประสิทธิ์วิทยา โรงเรียนวัดหนองแขวงวิทยาและโรงเรียนตราขุพิทยาคม

3. **ขอบเขตด้านประชากร** ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูประจำและครูพิเศษ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 จำนวน 5 โรงเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น โดยใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งหมด 109 รูป/คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูประจำและครูพิเศษ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 จำนวน 5 โรงเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น โดยใช้ประชากรที่ศึกษาทั้งหมด 109 รูป/คน ผู้วิจัยเลือกศึกษาหน่วยประชากรที่ถูกเลือกทั้งหมดจากโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จำนวน 5 โรงเรียน

ตัวแปรต้น : ได้แก่ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จำนวน 5 โรงเรียน

ตัวแปรตาม : ได้แก่ ผลการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จำนวน 5 โรงเรียน ในขอบข่ายงานวิชาการ 10 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยและพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการประกันคุณภาพภายใน ด้านการประสานงานการพัฒนาด้านวิชาการ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามและการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามด้วยตัวเองตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์ แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคม ศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) นำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิด แนวทางและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น และใช้วิธีการเชิงพรรณนาวิเคราะห์สำหรับเนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า สถานภาพจำแนกตามอายุ อายุต่ำกว่า 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.75 อายุ 25-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.60 อายุ 30-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.27 อายุ 35-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.51 40-44 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.60 อายุ 45-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 5.50 อายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 24.77 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวนไม่มี ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 66.06 ปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 31.19 ปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 2.75 จำแนกตามตำแหน่ง/หน้าที่ ผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 4.59 ผู้ช่วยผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 14.68 ครูประจำ คิดเป็นร้อยละ 32.11 ครูพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 48.62 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.69 ประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.36 ประสบการณ์การทำงาน 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.85 ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 15 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 21.10

2. ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 3.44$, $\sigma = 0.88$) เมื่อพิจารณารายด้าน สรุปได้ดังนี้

๑) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูประจำและครูพิเศษโดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.49$, $\sigma = 0.91$)

๒) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูประจำและครูพิเศษโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.48$, $\sigma = 0.99$)

3) ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูประจำและครูพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.48$, $\sigma = 0.86$)

4) ด้านการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูประจำและครูพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.41$, $\sigma = 0.84$)

5) ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูประจำและครูพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.28, \sigma = 0.76$)

๖) ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูประจำและครูพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.37, \sigma = 0.89$)

๗) ด้านการนิเทศการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูประจำและครูพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.42, \sigma = 0.84$)

๘) ด้านการแนะแนวการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูประจำและครูพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.42, \sigma = 0.83$)

๙) ด้านการประกันคุณภาพภายใน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูประจำและครูพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.42, \sigma = 0.87$)

10) ด้านการประสานงานการพัฒนาด้านวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูประจำและครูพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.36, \sigma = 0.78$)

3. เพื่อศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร และครู โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูประจำและครูพิเศษ ได้เสนอแนะแนวทางการบริหารด้านต่างๆ ดังนี้

1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรสถานศึกษาควรมีความชัดเจน ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ครูควรเป็นผู้มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการสำรวจความต้องการของชุมชน หรือเชิญคณะกรรมการสถานศึกษามาเข้าร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และควรจัดเวลาเรียนให้กับสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมต่างๆ ให้มากขึ้น

2) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ควรมีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระและหน่วยการเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง มีการจัดหาสื่อ

อุปกรณ์การเรียนการสอนที่มีความทันสมัยมาใช้ในสถานศึกษา และควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน

3) **ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน** ควรมีการกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผลให้มีความชัดเจน ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง ควรมีมาตรการในการแก้ไขปัญหาเรียนที่ออกกลางคันเพื่อไปศึกษาต่อที่สถาบันอื่น และควรจัดให้มีการประเมินผลการสอนของครู โดยให้นักเรียนผู้ตอบด้วย

4) **ด้านการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้อยู่** ควรมีการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้อยู่ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ นำผลงานวิจัยมาพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา

5) **ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนรู้อยู่และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา** ควรจัดหาสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเรียนการสอนควรมีความทันสมัย

6) **ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้อยู่** สถานศึกษาควรให้การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ มีการจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ให้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

7) **ด้านการนิเทศการศึกษา** มีการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา ให้มีการประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศอย่างจริงจังในสถานศึกษา ติดตามประสานงานกับสำนักงานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษา

8) **ด้านการแนะแนวการศึกษา** ควรจัดการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ควรจัดการแนะแนวการศึกษาโดยได้รับความร่วมมือจากครูทุกคน ควรประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กับสถานศึกษาอื่น ควรประเมินผลประสิทธิภาพการพัฒนาการเรียนรู้อยู่ของนักเรียน

9) **ด้านการประกันคุณภาพภายใน** มีการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาตามมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มุ่งเน้นพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์การประกันคุณภาพสถานศึกษา วางแผนพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และควรประสานงานกับสำนักรับรองมาตรฐานการศึกษา เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

10) ด้านการประสานงานการพัฒนาด้านวิชาการ ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับการอบรมทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการให้ความรู้ ร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการจากสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาและสถานศึกษาอื่นอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ควรริบเร่งปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร ให้คุณภาพทางการศึกษาพัฒนาไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะแผนกสามัญศึกษาต้องให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติที่รับผิดชอบการศึกษาพระปริยัติธรรมโดยตรง ควรเข้ามาดูแลสนับสนุนในด้านงบประมาณให้มากกว่านี้ จะทำให้การบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

3. สำนักงานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่นั้นต้องให้ความสำคัญเข้ามาดูแลให้คำแนะนำในทางวิชาการ เพราะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเรื่องหลักสูตรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยตรง เนื่องจากหลักสูตรที่ใช้จัดการเรียนการสอนนั้นเป็นหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำหนด

4. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ต้องหาครูที่มีวุฒิการศึกษาตรงกับรายวิชาหรือกลุ่มสาระที่สอน เพราะโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในปัจจุบันยังขาดครูในวิชาการต่างๆ ที่ตรงกับรายวิชาการจัดการเรียนรู้

5. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ควรกำหนดเกณฑ์ค่าตอบแทนและสวัสดิการต่างๆ ของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาให้มีความมั่นคงในอาชีพและได้ ค่าตอบแทนที่เหมาะสม เพื่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารและครูผู้สอน

เอกสารอ้างอิง

กรมการศาสนา. (2535). *การประเมินผลโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา*.

กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา.

กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2546). *ประวัติโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา.

กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 10. (2554). *คู่มือการบริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 10*. กรุงเทพมหานคร : ริชต์พิมพ์.

ปัญญา ภูภักดี. (2545). *การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6. รายงานการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7. (2556). *โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม กลุ่ม 7 สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ*. กรุงเทพมหานคร : แผนกงานการศึกษา.